

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів
дисертації Юрчишин Віти Миколаївни
на тему «Лінгвопрагматичні характеристики сатири в
британському медійному дискурсі» на здобуття ступеня доктора
філософії зі спеціальності 035 Філологія**

Актуальність дослідження. Глобалізація комунікаційної сфери та зростання обсягу інформації з різних галузей знань, який сприймає сучасна людина, сприяють формуванню якісно нових умов її функціонування. Особливої ролі в них набуває прагматичний складник спілкування, який, знаходячись у фокусі прагмалінгвістичних студій, позначає діяльнісний аспект використання мови і дискурсивну взаємодію учасників комунікації у відповідних ситуативних контекстах.

Зважаючи на те, що в останні десятиріччя з'явилося чимало наукових праць, присвячених проблемам прагматики як одного із сучасних антропоцентричних напрямів лінгвістики, вивчення мови в діяльнісному аспекті не можна вважати вичерпним. Зокрема, значущість засобів формування суспільної думки, які уникають прямої характеристики об'єкта – негативних явищ, людських вад чи недоліків ідеологій, серед яких чільне місце займає сатира, окреслення теоретико-методологічного підґрунтя такого дослідження та здійснення практичного контекстуального аналізу сатири в англомовному медійному дискурсі, свідчить про актуальність дисертації Віти Миколаївни Юрчишин.

Проблематика дисертації відповідає профілю досліджень кафедри англійської філології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» в межах держбюджетної наукової теми Міністерства освіти і науки України «Концептуальна та мовна картини світу» (номер державної реєстрації 0113U001963).

Наукова новизна результатів дослідження представлена істотними науковими результатами, а саме:

1. У роботі вперше застосовано комплексний міждисциплінарний підхід до дослідження лінгвопрагматичних характеристик сатири у британському медійному дискурсі;
2. Виокремлено мовні засоби реалізації сатиричних методів у британському медійному дискурсі;

3. Здійснено комплексний аналіз засобів вираження сатири і її прагматичної специфіки із опорою на інструментарій найновіших прагматичних теорій;

4. Визначено механізм формування персуазивного ефекту сатири.

Новизною позначені також:

- визначення сатири як дискурсивної взаємодії між сатириком, реципієнтом сатири та об'єктом сатиричної критики;

- розробка методики прагматичного аналізу сатири у світлі теорії релевантності, спрямованої як на пошук релевантної інтерпретації, яка є невід'ємною частиною процесу розуміння, так і на визначення ступеня релевантності сатиричного висловлення у відповідних ситуативних контекстах;

- розробка типології контекстуальної інформації і відтак типів контекстуальних ресурсів, задіяних під час інтерпретації сатири;

- упорядкування типів інтерпретацій сатири на основі активації контекстуальної інформації у медіадискурсі.

Особистий внесок здобувачки. Вагомий особистий внесок дисертантки вбачаємо у ефективному застосуванні сучасних філологічних теорій до аналізу матеріалу дослідження та оригінальності представлених висновків. В роботі використовуються найсучасніші здобутки передовсім зарубіжної прагматики та дискурсології, серед новітніх застосовується функціонально-прагматичний аналіз, а також спеціальні процедури прагматичного аналізу, як-от, інструментарій дискурсивної теорії сатири, теорії релевантності, теорії контекстуальної інформації, теорії когнітивного дисонансу.

Особистий здобуток авторки полягає у тому, що у роботі розкрито й обґрунтовано проблеми актуалізації сатири в річищі дискурсології, а також проілюстровано інтерпретаційний механізм сатири та запропоновано типологізацію сатиричних інтерпретацій із опорою на сучасніші прагматичні теорії, що сприяє ідентифікації функціонального потенціалу сатири у британському медійному дискурсі.

Достовірність положень і результатів дослідження. Достовірність та висока наукова вірогідність отриманих результатів та висновків забезпечується доволі великим за обсягом матеріалом дослідження: тексти сатиричного змісту із журналу *Private Eye* за 2018 – 2021 рр. загальним обсягом 9450 статей. Дисертантка провела копітку роботи над пошуком

складних для ідентифікації мовних явищ та здійснила аналіз цих явищ на високому теоретичному та методологічному рівні із застосуванням найновіших надбань лінгвістичної науки. Репрезентативна теоретична база дисертації включає критично осмислену літературу з когнітології, прагматики, теорії комунікації, медійного дискурсу та гуморології, а ретельний опис прикладів свідчать про належний рівень загальнонаукової й філологічної підготовки дисертантки.

Теоретичне та практичне значення представленої дисертації. Теоретичне значення роботи полягає у застосуванні комплексної методології, що передбачає дослідження сатири в рамках літературознавчого та дискурсивного підходів до сатири, з урахування базових досліджень з медіалінгвістики, гуморології та прагматики. У роботі дисертантки простежується сміливий та самостійний підхід до аналізу доволі складних питань лінгвопрагматики, які відображають її нерозривний зв'язок із іншими напрямками лінгвістичних досліджень (зокрема, когнітивною лінгвістикою, стилістикою, тощо) та поза лінгвістичними галузями знання (психологією, соціологією, тощо), який робить вагомий внесок у теорію когнітивної прагматики та гуморологію.

Практична цінність роботи. Дослідницька концепція, логічно відображена у структурі роботи, сприяє послідовному та системному розгляду прагматичної специфіки сатири та механізму її ідентифікації й інтерпретації в англомовному медійному дискурсі у межах дискурсивно-прагматичного підходу, слугуючи внеском у такі галузі сучасної лінгвістики, як когнітивна прагматика, соціолінгвістика і дискурсологія.

Практична цінність роботи також проявляється у можливості використання результатів дослідження для аналізу ролі сатири як засобу маніпуляції, так і засобу контр пропагандистського впливу медійного дискурсу та сприяє ідентифікації ролі сатири у формуванні критичної свідомості лінгвокультурної спільноти.

Низка запропонованих дисертанткою спостережень і висновків у частині встановлення адресатом інтерпретаційних стратегій сатиричного дискурсу з метою виявлення сатиричних інтенцій автора, без сумніву, стануть у нагоді в практиці викладання навчальних курсів з прагматики, спецкурсів з когнітивної прагматики, соціолінгвістики, дискурсології та медіалінгвістики.

Результати дисертаційної розвідки та ілюстративний матеріал можна використовувати у практичних курсах з викладання англійської мови, а також під час розробки тематики курсових і дипломних робіт.

Повнота викладення матеріалів у публікаціях. Результати дослідження висвітлено у 10 одноосібних публікаціях. Із них – чотири статті у фахових виданнях України (3, 71 д.а.), які на дату їхнього опублікування внесені до переліку наукових фахових видань України, затвердженого в установленому законодавством порядку. Одна стаття (1,18 д.а.) опублікована в науковому періодичному виданні іншої держави (Республіка Північна Македонія) з наукового напрямку, за яким підготовлено кваліфікаційну працю; п'ять тез доповідей (0,89 д.а.) на наукових конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 5,78 д.а.

Список публікацій Юрчишин В. М. за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Юрчишин В. М. Засоби реалізації структурних елементів сатири за методологією П. Сімпсона (на матеріалі британського медійного дискурсу) *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 2021. Том 32 (71) №1. С. 233 – 239. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.1-2/41>

2. Юрчишин В.М. Лінгвопрагматичні засоби реалізації сатиричних методів у британському медійному дискурсі. *Записки з романо-германської філології*, 2021. Випуск 1 (46). С. 135 – 149. DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2021.1\(46\).234407](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2021.1(46).234407)

3. Юрчишин В. М. Роль контекстуальних ресурсів в інтерпретації сатиричних висловлень у британському медійному дискурсі: лінгвопрагматичний підхід. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, 2020. № 46, Т. 2. С. 206 – 210. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.46-2.49>

4. Юрчишин В. М. Типологія сатиричних інтерпретацій у британському медійному дискурсі. *Синопис: текст, контекст, media*, 2021. 27(2), С. 77–85. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2021.2.6>

Статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях:

5. Yurchyshyn V. (2021). *Linguopragmatic Features of Persuasive Power of Satire Based on Private Eye Magazine*. European Scientific Journal, ESJ, 17(24), 10. DOI: <https://doi.org/10.19044/esj.2021.v17n24p10>

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Юрчишин В. М. Гра слів як спосіб творення комічного ефекту у сатирі (на матеріалі журналу *Private Eye*). *Сучасний вимір філологічних наук. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Львів, 16-17 липня 2021 р.). Львів, 2021. С. 73 – 76.

7. Юрчишин В.М. Евфемізми як засіб реалізації метонімічного сатиричного методу атенуації (на матеріалі журналу *Private Eye*). *Педагогіка, філологія, медицина, психологія та право: нові дослідження і перспективи: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції* (Полтава, липня 2021 р.). Полтава, 2021. С. 21 – 23.

8. Юрчишин В. М. Функції сатири у британському медіадискурсі. «Актуальні питання та проблеми розвитку сучасної мови та літератури», *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. (м. Одеса, 20–21 р.) Одеса, 2021. С. 87 – 89.

9. Юрчишин В. М. Характеризація контекстуальної інформації та її роль під час інтерпретації сатири. *Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції ELLIC 2020*. Івано-Франківськ, 2020. С. 107 – 109.

10. Юрчишин В. М. Характеризація сатири як засобу вираження комічного у британському медійному дискурсі (на матеріалі журналу *Private Eye*) *International scientific and practical conference «Philological sciences and translation studies: European potential»* (July 9 – 10, 2021). Wloclawek, 2021. С. 180 – 183. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-110-7-46>

Загальний висновок

Дисертаційна робота Юрчишин Віти Миколаївни «Лінгвопрагматичні характеристики сатири в британському медійному дискурсі» є самостійною, концептуально завершеною науковою працею, нові обґрунтовані результати якої вирішують актуальну й складну наукову проблему встановлення прагматичної специфіки сатири та механізму її ідентифікації та інтерпретації

в англomовному медійному дискурсі у межах дискурсивно-прагматичного підходу.

Зміст та оформлення дисертації В.М. Юрчишин відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, рецензована праця не містить текстових запозичень. Порухень академічної доброчесності не виявлено.

Апробація дисертації, кількість опублікованих праць, які повністю розкривають результати проведеного дослідження, дають підстави стверджувати, що дисертація Юрчишин В.М. «Лінгвопрагматичні характеристики сатири в британському медійному дискурсі» відповідає усім вимогам п.10 постанови Кабінету Міністрів України Про присудження ступеня доктора філософії від 06 березня 2019 р. № 167, а її авторка Юрчишин Віта Миколаївна заслуговує присвоєння ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія.

Рецензенти:

доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри англійської філології
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Я. В. Бистров

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Д. В. Сабадаш

Підпис Бистров Я. В. сабадаш Д. В. ЗАВІРЮЮ
23 09